

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Бердянський машинобудівний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради
від «__» _____ 2023 р.
протокол № _____

Введено в дію наказом ВСП
«БМФК НУ «Запорізька
політехніка»

«__» _____ 2023 р. № _____

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
у Відокремленому структурному підрозділі
«Бердянський машинобудівний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка»

РОЗРОБНИКИ

Кульбашенко О.М., в.о. директора ВСП «БМФК НУ «Запорізька політехніка»

Парасоченко І.І., заступник директора з навчально-виховної роботи.

Бледний А.О., викладач коледжу, завідувач начальної-методичним кабінетом.

Іванісов І.М., методист індустріально-економічного відділення.

Чикірякіна О.Б., завідувач індустріально-економічного відділення.

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Реалізація дистанційного навчання
3. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання
4. Забезпечення дистанційного навчання

I. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про повну загальну середню освіту» і визначає механізм забезпечення здобуття освіти за дистанційною формою, а також використання технологій дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами навчання у Відокремленому структурному підрозділі «Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (далі – Коледж).

1.2. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.3. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо;

електронні освітні ресурси з навчальних предметів (інтегрованих курсів) - засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені в інформаційно-телекомунікаційних системах, які відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і можуть застосовуватися в освітньому процесі при вивченні окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів);

електронне освітнє середовище - сукупність умов навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти, що забезпечуються за допомогою сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

дистанційне навчання - організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

інформаційно-телекомунікаційна система дистанційного навчання (електронна освітня платформа) - програмно-технічний комплекс, що об'єднує систему електронних освітніх ресурсів, програмне забезпечення для створення, накопичення та доступу до таких ресурсів, а також для організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання (у тому числі ефективної взаємодії учасників освітнього процесу та контролю за навчанням);

інформаційно-комунікаційні (цифрові) технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до електронних освітніх ресурсів з навчальних предметів (інтегрованих курсів), а також забезпечення організації та супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі мережі Інтернет;

синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції;

система управління дистанційним навчанням - програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу, ефективної взаємодії учасників освітнього процесу та контролю за навчанням через мережу Інтернет;

суб'єкти дистанційного навчання – здобувачі освіти та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо), які беруть участь в освітньому процесі за дистанційною формою здобуття освіти або з використанням технологій дистанційного навчання в іншій формі здобуття освіти;

технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій (технології розвивального, проєктного, змішаного, диференційованого, програмованого, модульного навчання тощо), а також інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, що дають можливість реалізувати процес дистанційного навчання.

1.5. Організація дистанційного навчання забезпечує можливість реалізувати право осіб на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування Коледжу.

1.6. Дистанційне навчання здійснюється відповідно до освітньої програми та має забезпечувати виконання суб'єктами дистанційного навчання державних стандартів освіти. У разі потреби дистанційне навчання може організовуватися за індивідуальним навчальним планом.

1.7. З метою забезпечення в Коледжі єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища педагогічна рада схвалює використання конкретних інформаційно-телекомунікаційних систем (електронних освітніх платформ), комунікаційних онлайн сервісів та інструментів, за допомогою яких організовується освітній процес під час дистанційного навчання. У рамках таких єдиних підходів педагогічні, науково-педагогічні працівники, користуючись академічною свободою, можуть обирати форми, методи і засоби дистанційного навчання. Коледж може використовувати державну інформаційно-телекомунікаційну систему (електронну освітню платформу), технічні можливості якої забезпечують дистанційне навчання.

1.8. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання може передбачати навчальні (у тому числі практичні, лабораторні) заняття, корекційно-розвиваючі заняття, вебінари, онлайн форуми та конференції, самостійну роботу, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу, визначені освітньою програмою (навчальними програмами з окремих предметів (інтегрованих курсів). Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання.

1.9. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиваючих занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні, науково-педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою коледжу, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

Для здобувачів освіти, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема здобувачів освіти із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), Коледж забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для них (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

1.10. Адміністрація Коледжу забезпечує регулярне відстеження результатів навчання здобувачів освіти, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводяться за видами оцінювання, визначеними «Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів у Коледжі та спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених МОН України.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференційного зв'язку.

1.11. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позаурочний час).

Дистанційне навчання організується для здобувачів освіти, які не мають медичних протипоказань до занять із комп'ютерною технікою.

1.12. Дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням індивідуальної програми розвитку.

Дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами може передбачати залучення допоміжних технологій дистанційного навчання (озвучування даних з екрану, голосове введення тексту, субтитри, клавіатури зі спеціальними можливостями тощо) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів таких осіб.

1.13. Облік навчальних занять і результатів навчання здобувачів освіти під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства (у журналі обліку роботи академічної групи та викладачів). Для організації дистанційного навчання може використовуватися електронний розклад занять, електронний журнал успішності тощо.

1.14. Облік робочого часу та оплата праці педагогічних, науково-педагогічних працівників, які організують дистанційне навчання, здійснюється відповідно до законодавства. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється у межах робочого часу педагогічних працівників, який визначається відповідно чинного законодавства.

1.15. Батьки сприяють виконанню здобувачем освіти освітньої програми, навчальних програм з окремих предметів (інтегрованих курсів) і досягненню передбачених ними результатів навчання, реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, дбають про фізичне та психічне здоров'я дітей, формують у них навички здорового способу життя, а також сприяють дотриманню здобувачами освіти академічної доброчесності в освітньому процесі.

II. Реалізація дистанційного навчання

2.1. Дистанційне навчання реалізовується шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

2.2. Запровадження дистанційної форми навчання у Коледжі здійснюється на основі рішення педагогічної ради (відповідно рекомендаційних листів, наказів МОН України та інших нормативних документів) та за наявності кадрового і системотехнічного забезпечення.

2.3. Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються за ліцензованими, акредитованими (атестованими) напрямами підготовки (спеціальностями).

2.4. Строк навчання здобувачів освіти за дистанційною формою має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними освітньо-професійними програмами.

2.5. Кількість здобувачів освіти, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення педагогічної ради в межах ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) за формою навчання.

2.6. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання у навчальному процесі приймається педагогічною радою Коледжу.

2.7. Під час дії карантинних обмежень (застосування протиепідемічних заходів) освітній процес у Коледжі за рішенням педагогічної ради може організовуватися у спосіб, за якого окремі теми з навчального предмету (інтегрованого курсу) частиною здобувачів освіти вивчаються очно, іншою частиною - дистанційно (в асинхронному режимі, з можливістю надання їм підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі). При цьому для здобувачів освіти визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

2.8. Під час воєнного стану та надзвичайних обставин Коледж може організувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу.

У разі наявності в здобувачів освіти медичних протипоказань до занять із комп'ютерною технікою для організації освітнього процесу під час надзвичайних обставин можуть використовуватися інші прийнятні засоби взаємодії учасників освітнього процесу, визначені Коледжем за погодженням з повнолітнім здобувачем освіти або батьками неповнолітнього здобувача освіти (одним із них).

2.9. Якщо під час надзвичайних обставин для осіб з особливими освітніми потребами, зважаючи на порушення або інші особливості їх розвитку, не може бути проведене оцінювання результатів навчання з використанням технологій дистанційного навчання, таке оцінювання може здійснюватися очно після завершення/послаблення карантинних обмежень (у межах навчального року або до початку нового навчального року).

III. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання

3.1. Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах:

- самостійна робота;
- навчальні заняття;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

3.2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є:

- лекція,
- семінар,

- практичні заняття,
- лабораторні заняття,
- консультації та інші.

3.3. Лекція, консультація, семінар тощо проводяться із здобувачами освіти дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

3.4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

3.5. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.6. Лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій. При неможливості провести лабораторну роботу у віртуальному середовищі допускається заміна її на практичне заняття.

3.7. До інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.8. Практична підготовка здобувачів освіти, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за окремо затвердженою навчальним закладом програмою.

3.9. Контрольні заходи з навчальної дисципліни при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші.

Усі контрольні заходи можуть здійснюватись відповідно до рішення адміністрації Коледжу дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відео конференційного зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

3.10. Атестація здобувачів освіти при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється відповідно до чинного законодавства.

IV. Забезпечення дистанційного навчання

5.1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

5.2. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

✓ апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відео конференційного зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

✓ інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам Коледжу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу дистанційно у синхронному та асинхронному режимах;

✓ програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

✓ веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити, методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

✓ документи планування навчального процесу (навчальні програми, робочі програми навчальних дисциплін, розклади занять);

✓ відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо, мультимедійні лекційні матеріали, термінологічні словники

✓ практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

✓ віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

✓ пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;

✓ електронні бібліотеки чи посилання на них, бібліографії;

✓ інші ресурси навчального призначення.

5.3. Для забезпечення дистанційного навчання можуть створюватися власні електронні освітні ресурси або використовуватися інші електронні освітні ресурси, що підлягають перевірці самим Коледжем (щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, іншим вимогам чинного законодавства).

5.4. Електронний журнал успішності використовується за наявності відповідного технічного забезпечення та дотримання вимог законодавства щодо захисту інформації.

5.5. Педагогічні, науково-педагогічні працівники, які організують дистанційне навчання, мають підвищувати свою кваліфікацію щодо використання інформаційно-комунікативних (цифрових) технологій в освітньому процесі шляхом формальної (за типовою програмою підвищення кваліфікації), неформальної або інформальної освіти в порядку, визначеному законодавством.